

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-03-15 Nr. 429-144
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas pasinaudodamas jam banko išduota mokėjimo kortele „MasterCard“ laikotarpiu nuo 2022 m. kovo 29 d. iki 2022 m. balandžio 12 d. inicijavo 9 mokėjimo operacijas, kurių bendra suma – 12 062,79 Eur (toliau – mokėjimo operacijos) gavėjai UAB „Bifinity“, atstovaujančiai investavimo platformai „Binance.com“ (toliau – gavėja). Bankas pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijas įvykdė ir lėšas pervedė gavėjai.

Bankui nesutikus tenkinti pareiškėjo reikalavimo kreiptis į tarptautinę mokėjimo kortelių asociaciją „MasterCard“ (toliau – „MasterCard“) dėl mokėjimo operacijų atšaukimo ir jų sumų gražinimo pareiškėjui (toliau – „MasterCard“ lėšų gražinimo procedūra), pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką prašydamas išnagrinėti vartojimo ginčą ir rekomenduoti bankui dėl mokėjimo operacijų inicijuoti „MasterCard“ lėšų gražinimo procedūrą.

Kreipimesi pareiškėjas paaiškino, kad su juo telefonu susisiekė asmuo, prisistatęs investavimo įmonės *Nova Commercial Finance* atstovu, pasiūlė pareiškėjui atsidaryti investavimo paskyrą ir pasinaudojant ja investuoti lėšas bei uždirbti iš to pelno. Pareiškėjui buvo pasiūlyta įdiegti *AnyDesk* programinę įrangą savo mobiliajame telefone ir ja naudojantis suteikti prieigą prie savo sąskaitos *Nova Commercial Finance* atstovui. Pareiškėjas teigė pats inicijavęs mokėjimo operacijas į bendrovėje *Nova Commercial Finance* atidarytą investicinę sąskaitą, taip pat teigė, kad *Nova Commercial Finance* atstovų buvo raginamas atlikti vis didesnius piniginius įnašus į savo investicinę sąskaitą, tačiau, paprašęs pervesti pinigus už uždirbtą pelną ir jų negavęs, suprato, kad tapo investicinio sukčiavimo auka.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi bankas nurodo nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Įvertinęs pareiškėjo pateiktą informaciją ir duomenis, bankas nustatė, kad mokėjimo operacijų atveju „MasterCard“ lėšų gražinimo procedūros inicijavimas pareiškėjo prašomu remtis pagrindu „Nesuteiktos prekės ar paslaugos“ yra negalimas, nes, kaip pats pareiškėjas nurodė, sutartų paslaugų jam nesuteikė *Nova Commercial Finance*, o ne lėšų gavėja (UAB „Bifinity“), kuri šiuo atveju veikė tik kaip platforma, sudaranti galimybę per ją vykdyti paskesnes investicijas. Priešingai, negu nurodo pareiškėjas, lėšų gavėja šiuo atveju laikytina suteikusia pareiškėjui paslaugą, t. y. nagrinėjamu atveju mokėjimo operacijų tikslas buvo ne prekių ar paslaugų įsigijimas iš lėšų gavėjos, o lėšų pervedimas, turint tikslą atlikti paskesnius investavimo veiksmus.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, šalių ginčas kilo dėl banko atsisakymo inicijuoti „MasterCard“ lėšų gražinimo procedūrą ir šiuo pagrindu pareiškėjui

sugrąžinti mokėjimo operacijų sumą – 12 062,79 Eur.

Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Pagal Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 1 dalį, mokėjimo operacija laikoma autorizuota tik tada, kai mokėtojas duoda sutikimą ją įvykdyti. Mokėtojas ir jo mokėjimo paslaugų teikėjas turi susitarti dėl sutikimo davimo formos ir tvarkos. Be to, Mokėjimų įstatymo 38 straipsnyje nustatyta, kad mokėjimo paslaugų teikėjas yra atsakingas mokėjimo paslaugų vartotojui (mokėtojui), jeigu mokėjimo operacija buvo neautorizuota, t. y. mokėjimo paslaugų vartotojas (mokėtojas) atlikti tokią mokėjimo operaciją nedavė sutikimo. Tarp šalių nėra ginčo dėl mokėjimo operacijos tinkamo autorizavimo, t. y. abi šalys pripažįsta, kad mokėjimo operacijos buvo autorizuotos. Byloje nėra duomenų, leidžiančių manyti priešingai, todėl mokėjimo operacijos autorizavimo aplinkybės detaliau nenagrinėtinos.

Be to, pareiškėjas nekelia ir klausimo, ar bankas pagrįstai įvykdė autorizuotas mokėjimo operacijas, tik teigia, kad bankas nepagrįstai neinicijuoja „MasterCard“ lėšų grąžinimo procedūros ir šiuo pagrindu nesugrąžina pareiškėjui mokėjimo operacijų lėšų.

Tam, kad būtų galima išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti, ar bankas pagrįstai atsisakė inicijuoti „MasterCard“ lėšų grąžinimo procedūrą ir šiuo pagrindu pareiškėjui sugrąžinti mokėjimo operacijų sumą.

Vertinant pareiškėjo keliamo reikalavimo inicijuoti „MasterCard“ lėšų grąžinimo procedūrą ir šiuo pagrindu pareiškėjui sugrąžinti mokėjimo operacijų sumą pagrįstumą, svarbu pažymėti, kad papildomas galimybes kortelės turėtojui susigrąžinti „MasterCard“ mokėjimo kortelėmis atliktų autorizuotų mokėjimo operacijų sumas nustato „MasterCard“. Nei Lietuvos Respublikos, nei Europos Sąjungos teisės aktai nereglamentuoja, kokiomis sąlygomis turi būti vykdomos „MasterCard“ nustatytos lėšų grąžinimo procedūros. Taigi, banko veiksmus, susijusius su tokio pobūdžio autorizuotų mokėjimo operacijų užginčijimu, reglamentuoja „MasterCard“ taisyklės, kurios nustato atvejus ir tvarką, pagal kurią bankas, gavęs mokėjimo kortelės naudotojo prašymą, turi teisę kreiptis į „MasterCard“ dėl lėšų grąžinimo procedūros taikymo.

„MasterCard“ taisyklėse nustatyta galimybė prekės ar paslaugos negavimo atveju inicijuoti „MasterCard“ lėšų grąžinimo procedūrą, t. y. „MasterCard“ taisyklėse įtvirtintame mokėjimo operacijų ginčijimo pagrindų sąraše šiam pagrindui suteiktas kodas 4855 „Nesuteiktos prekės ar paslaugos“ (angl. *Goods or Services Not Provided*), o jo taikymo sąlygos apibrėžtos šių taisyklių 49–52 puslapiuose. Įvertinus minėtas sąlygas, darytina išvada, kad lėšų grąžinimo procedūra remiantis šiuo pagrindu yra galima tik tada, jeigu po atsiskaitymo už prekę ar paslaugą lėšų gavėjas jos nepateikia arba nesuteikia mokėtojui per sutartą terminą, o jei terminas nesutartas – per 30 kalendorinių dienų nuo minėto atsiskaitymo atlikimo, nebent iš karto žinoma, kad, suėjus minėtam 30 kalendorių dienų terminui, prekę vis tiek nebus pristatyta arba paslauga nebus suteikta (pvz., lėšų gavėjas yra nutraukęs savo veiklą).

Vertinant, ar mokėjimo operacijos tenkino pirmiau minėtas „MasterCard“ sąlygas, svarbu įvertinti, dėl kokių prekių ar paslaugų bei jų pateikimo sąlygų buvo sutarę pareiškėjas ir lėšų gavėja, kuriai pareiškėjas atliko mokėjimo operacijas, taip pat ar lėšų gavėja, gavusi iš pareiškėjo mokėjimo operacijų sumą, pateikė pareiškėjui sutartą prekę arba suteikė paslaugą.

Iš pareiškėjo pateiktų duomenų matyti, kad atliekant mokėjimo operacijas pareiškėją ir lėšų gavėją siejo sutartiniai santykiai, t. y. pareiškėjas turėjo „Binance“ sąskaitą, atidarytą pas lėšų gavėją, atlikdamas mokėjimo operacijas, jis siekė papildyti savo „Binance“ sąskaitą, kad vėliau galėtų atlikti paskesnes investicijas. Pareiškėjo pateikta informacija, t. y. kad lėšų gavėja buvo įskaičiusi į pareiškėjo „Binance“ sąskaitą mokėjimo operacijų sumą, leidžia daryti išvadą, kad lėšų gavėja suteikė pareiškėjui sutartas paslaugas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjas nereiškia pretenzijų lėšų gavėjai dėl jos suteiktų paslaugų tinkamumo.

Kaip nurodyta pirmiau, kreipdamasis į banką dėl „MasterCard“ lėšų grąžinimo procedūros inicijavimo, o šiam atsisakius patenkinti tokį prašymą – į Lietuvos banką dėl tarp pareiškėjo ir banko kilusio ginčo nagrinėjimo, pareiškėjas akcentavo, kad negavo žadėto pelno, dėl kurio buvo sutaręs ne su lėšų gavėja, o su trečiąja šalimi – *Nova Commercial Finance*.

Kaip minėta pirmiau, remiantis „MasterCard“ taisyklėmis, užginčyti mokėjimo operaciją tuo pagrindu, kad jos gavėjas nepateikė mokėtojui sutartų prekių arba nesuteikė paslaugų, galima tik tada, jei gavėjas nepateikė mokėtojui prekių arba nesuteikė paslaugų, už kurias mokėtojas atsiskaitė. Tai, kad mokėjimo operacijos buvo atliktos ne *Nova Commercial Finance*, kuri,

pareiškėjo teigimu, nesuteikė jam sutartų paslaugų, o lėšų gavėjai, kurios suteiktų paslaugų pareiškėjas nekvestionuoja, patvirtina ir Lietuvos bankui pateikti duomenys, kad lėšų gavėja paslaugas suteikė, tai, Lietuvos banko vertinimu, leidžia daryti išvadą, kad mokėjimo operacijos netenkina „MasterCard“ taisyklėse nustatytų sąlygų, kurioms esant sudaroma galimybė inicijuoti „MasterCard“ lėšų gražinimo procedūrą tuo pagrindu, kad mokėjimo operacijų sumos gavėjas nesuteikė sutartos prekės ar paslaugos.

Lietuvos banko nuomone, atsižvelgiant į pirmiau minėtus „MasterCard“ ribojimus, darytina išvada, kad bankas neturėjo teisės perduoti „MasterCard“ taisyklių neatitinkančio pareiškėjo prašymo „MasterCard“ ir pagrįstai atsisakė tenkinti tokį pareiškėjo prašymą.

Įvertinęs surinktą informaciją, Lietuvos bankas nenustatė pagrindo konstatuoti, kad bankas pareiškėjo atžvilgiu netinkamai taikė ir (arba) aiškino „MasterCard“ nustatytas taisykles ir jomis apibrėžtus ribojimus, todėl daro išvadą, kad banko atsisakymas pareiškėjo prašymu inicijuoti „MasterCard“ lėšų gražinimo procedūrą tuo pagrindu, kad pareiškėjas negavo iš lėšų gavėjos sutartų paslaugų, buvo teisėtas ir pagrįstas, o pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis